

Меморандум
між громадськими організаціями та представниками бізнесу
про взаєморозуміння та спільну роботу у сфері торгової діяльності харчовими
продуктами

Сторони, що підписали цей Меморандум, відзначають те, що відновлення вітчизняної промисловості та збільшення обсягів виробництва товарів з високою доданою вартістю, зокрема харчових продуктів - є одним із ключових завдань, що стоять перед Україною. Безумовно, поява такого каналу збуту, як торговельні мережі, позитивно вплинула на сучасний стан торгівлі в Україні. Проте їх умови співпраці із контрагентами свідчать про зловживання превалюючою ринковою силою, що призводить до застосування недобросовісних та несправедливих практик, які суперечать звичаям ділового обороту, ставлять національних виробників сільськогосподарської та харчової продукції в невигідне становище та веде до занепаду галузі виробництва продуктів харчування в Україні на користь збільшення імпорту.

На жаль, чинне законодавство про захист конкуренції не дозволяє національним виробникам та переробникам боротися з цими негативними явищами що веде до необхідності його удосконалення шляхом імплементації кращих світових зразків.

Враховуючи вищезазначене,

1. З метою просування необхідних реформ Сторони погодили об'єднаний остаточний текст законопроекту, що наводиться у Додатку до цього Меморандуму.
2. Сторони домовилися, що вказаний текст законопроекту є основним, та таким, що відповідає спільним намірам Сторін.
3. Сторони домовилися сприяти внесенню вказаного тексту законопроекту до Верховної Ради України.
4. Сторони докладуть всіх можливих зусиль для підтримки у Верховній раді України цього законопроекту та якнайшвидшого його прийняття.
5. Сторони, що підписали цей Меморандум, заявляють про наміри досягнення закріплених в Меморандумі цілей, на основі партнерства, взаємодопомоги та взаємної підтримки.
6. Меморандум набирає чинності з дня його підписання та діє до кінця 2022 року.
7. Будь-які зміни і доповнення до цього Меморандуму вносяться тільки за письмовою згодою Сторін і стають його невід'ємною частиною.

Будь-які спірні питання щодо тлумачення або застосування положень цього Меморандуму вирішуються Сторонами на дружній основі шляхом проведення консультацій та переговорів.

Цей Меморандум підписали:

Президент Торгово-промислової палати України Геннадій Чижиков		Заступник Голови Всеукраїнської Аграрної Ради Михайло Соколов	
Виконавчий директор Об'єднання "Спілка молочних підприємств України" Арсен Діdur		Президент Асоціації платників податків України Григорій Катамадзе	
Президент асоціації Укрконтрольпром Олександр Балдинюк		Голова Асоціації м'ясної галузі Микола Бабенко	
Президент ГО «Союзхарчопром», директор Громадської спілки «Борошномелі України» Родіон Рибчинський		Президент Асоціації виробників України Олександр Громико	
Президент Української аграрної конфедерації Леонід Козаченко		Генеральний директор Асоціації "Риби та морепродуктів" Наталія Грицак	
Перший віце-президент Асоціації фермерів і приватних землевласників Віктор Шеремета		Президент Асоціації українських виробників "Морозиво і заморожені продукти" Ігор Бартковський	
Генеральний директор асоціації Укрхлібпром Олександр Васильченко		Президент Асоціації "Свинарі України" Оксана Юрченко	
Генеральний директор корпорації Укрвінпром Володимир Кучеренко		Голова правління Національної асоціації "Укрм'ясо" Нестор Володимир	
Президент Всеукраїнської асоціації пекарів Юрій Дученко		Віце-президент Асоціації виробників молока Ганна Лавренюк	
Генеральний директор Національної Асоціації "Укрконсервмолоко" Тамара Нагайцева		Генеральний директор Асоціації "Український клуб аграрного бізнесу" Роман Сластион	
Директор національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України Роман Корінець		Генеральний директор Асоціації "Українських імпортерів риби та морепродуктів" Дмитро Загуменний	
Заступник голови правління асоціації Укрмолпром Зінайда Карпенко		Генеральний директор асоціації Укроліяпром Степан Каишук	
Директор НПЦ «Цукробурякового виробництва» Олександр Коротинський		Виконавчий директор асоціації "Укрводка" Аліна Шолохман	

Проект
вноситься народними депутатами України

Закон України

**Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо врегулювання
окремих питань торгової діяльності харчовими продуктами**

Верховна Рада України **п о с т а н о в л яє:**

I. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. Статтю 180 Господарського кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144) після частини п'ятої доповнити новою частиною такого змісту:

«6. У разі, якщо між суб'єктом господарювання, який здійснює торговельну діяльність, і суб'єктом господарювання, що здійснює поставки продовольчих товарів, укладається і виконується (реалізується) договір поставки підакцізних продовольчих товарів та/або товарів, мінімальна роздрібна ціна яких регулюється державою, порядок зміни цін таких товарів для встановлення даним договором визначається за такими правилами:

- постачальник підакцізних товарів має право в односторонньому порядку змінювати ціну товарів, що постачаються за таким договором поставки, за умови, що перегляд розміру ціни відбувається на суму підвищення податків та здійснюється з дати вступу в силу нових ставок податків.

- постачальник товарів, мінімальна роздрібна ціна яких регулюється державою, має право в односторонньому порядку змінювати ціну товарів, що постачаються за таким договором поставки, за умови, що перегляд розміру ціни відбувається на суму підвищення мінімальної роздрібної ціни, яка регулюється державою, та здійснюється з дати зміни мінімальних роздрібних цін на такі товари».

У зв'язку з цим частини шосту та сьому вважати відповідно частинами сьомою та восьмою.

2. У Господарському процесуальному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 6, ст.56):

1) пункт 7 частини першої статті 20 після слів «недобросовісної конкуренції» доповнити словами «захистом від недобросовісних торговельних практик у сфері поставки та реалізації харчових продуктів»;

2) пункт 5 частини четвертої статті 247 після слів «недобросовісної конкуренції» доповнити словами «захистом від недобросовісних торговельних практик у сфері поставки та реалізації харчових продуктів, кормів для домашніх тварин».

3. У Законі України «Про захист від недобросовісної конкуренції» (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 36, ст.164):

1) назву Закону викласти у такій редакції:

«Про захист від недобросовісної конкуренції та недобросовісної торговельної практики»;

2) преамбулу викласти у такій редакції:

«Цей Закон визначає правові засади захисту суб'єктів господарювання і споживачів від недобросовісної конкуренції та недобросовісної торговельної практики.

Закон спрямований на встановлення, розвиток і забезпечення торгових та інших чесних звичаїв ведення конкуренції та торговельної практики при здійсненні господарської діяльності в умовах ринкових відносин.»;

3) у статті 1:

назву викласти у такій редакції:

«Стаття 1. Недобросовісна конкуренція, недобросовісна торговельна практика»;

частину першу після слів та знаку «у конкуренції,» доповнити словами та знаками «а недобросовісною торговельною практикою – будь-які дії у сфері торговельної діяльності,»;

доповнити частиною третьою такого змісту:

«Недобросовісною торговельною практикою у сфері поставки та реалізації харчових продуктів, кормів для домашніх тварин є дії, визначені главою 4-1 цього Закону.»;

4) у статті 3:

назву після слова «конкуренції» доповнити знаком та словами «, недобросовісної торговельної практики»;

після слів та знаку «від недобросовісної конкуренції,» доповнити словами та знаком «недобросовісної торговельної практики,»;

5) доповнити главою 4-1 такого змісту:

«Глава 4-1

НЕДОБРОСОВІСНА ТОРГОВЕЛЬНА ПРАКТИКА

Стаття 19-1. Недобросовісна торговельна практика у сфері поставки та реалізації харчових продуктів, кормів для домашніх тварин

Недобросовісною торговельною практикою є:

1) встановлення умов щодо купівлі-продажу (поставки) харчових продуктів, кормів для домашніх тварин, які передбачають:

оплату постачальником включення продукту до асортименту (зміну асортименту) харчових продуктів, кормів для домашніх тварин суб'єкта торговельної діяльності;

відшкодування постачальником харчових продуктів, кормів для домашніх тварин витрат у зв'язку з втратою або пошкодженням харчових продуктів після переходу права

власності на такі товари, за винятком випадків, якщо втрата або пошкодження сталися з вини такого постачальника харчових продуктів, кормів для домашніх тварин;

відшкодування постачальником харчових продуктів, кормів для домашніх тварин витрат, пов'язаних з утилізацією або знищеннем непроданих харчових продуктів, кормів для домашніх тварин, крім випадків, пов'язаних з утилізацією харчових продуктів, кормів для домашніх тварин через їхню невідповідність нормам безпечності та якості, ризик для життя чи здоров'я споживачів або через виробничі недоліки;

стягнення з постачальника харчових продуктів, кормів для домашніх тварин штрафу, що не стосується якості, кількості та строків поставок харчових продуктів, кормів для домашніх тварин, у розмірі більше ніж один відсоток від загальної вартості харчових продуктів, кормів для домашніх тварин, що поставляються;

стягнення з постачальника харчових продуктів, кормів для домашніх тварин штрафу за порушення зобов'язань щодо якості, кількості та строків поставок харчових продуктів, кормів для домашніх тварин, у розмірі більше ніж десять відсотків від вартості таких харчових продуктів, кормів для домашніх тварин;

застосування взаємозаліків при розрахунку за поставлені харчові продукти, корми для домашніх тварин та розрахунки між сторонами договору в негрошовій формі;

повернення постачальнику поставлених харчових продуктів, кормів для домашніх тварин або їх заміну, за винятком випадків, якщо таке повернення або заміна обумовлені неналежною якістю харчових продуктів, кормів для домашніх тварин, їх пошкодженням, що сталося з вини постачальника таких харчових продуктів, кормів для домашніх тварин;

дискримінаційні умови для різних постачальників однакових за якістю харчових продуктів, кормів для домашніх тварин;

можливість залучення постачальника харчових продуктів, кормів для домашніх тварин без винагороди до діяльності суб'єкта торговельної діяльності;

можливість скасування поставок харчових продуктів, кормів для домашніх тварин, що швидко псуються, крім випадку коли про таке скасування повідомляється не менше ніж за 30 календарних днів до дати постачання;

заборону на укладення договорів купівлі-продажу (поставки) харчових продуктів, кормів для домашніх тварин з іншими суб'єктами господарювання, а також будь-які штрафні санкції або інші негативні наслідки за укладення таких договорів;

можливість зміни в односторонньому порядку умов договору купівлі-продажу (поставки) харчових продуктів, кормів для домашніх тварин, зокрема, які стосуються періодичності, способу, місця, строків (періодів) чи обсягів поставки, умов щодо якості, оплати або цін (вартості);

накладання та/або стягнення з постачальника харчових продуктів, кормів для домашніх тварин будь-яких витрат та/або збитків суб'єкта торговельної діяльності, які безпосередньо не пов'язані із порушенням постачальником своїх зобов'язань та/або не залежать від дій або бездіяльності такого постачальника;

2) неправомірне збирання, використання або розголошення комерційної таємниці постачальника харчових продуктів, кормів для домашніх тварин, в тому числі

нав'язування постачальників умов про надання будь-яких відомостей щодо договорів з іншими покупцями, які укладаються постачальником;

3) здійснення розрахунків суб'єктами торгової діяльності із постачальниками харчових продуктів, кормів для домашніх тварин із порушенням строків, передбачених статтею 19-2 цього Закону;

4) порушення вимог статті 19-3 цього Закону.

Забороняється накладання та/або стягнення з постачальника харчових продуктів, кормів для домашніх тварин будь-яких витрат та/або збитків, яких зазнає або може зазнати суб'єкт торгової діяльності під час здійснення ним господарської діяльності та які безпосередньо не пов'язані із порушенням постачальником своїх зобов'язань та/або не залежать від дій або бездіяльності такого постачальника.

Положення договорів, які містять умови недобросовісної торгової практики, визначені у пункті 1 цієї статті, є нікчемними.

Стаття 19-2. Особливості розрахунків суб'єктів торгової діяльності із постачальниками харчових продуктів, кормів для домашніх тварин

Розрахунки суб'єктів торгової діяльності із постачальниками харчових продуктів, кормів для домашніх тварин здійснюються:

1) за харчові продукти, строк (термін) придатності яких встановлений до десяти днів включно, - не пізніше, ніж десять календарних днів з дня фактичного отримання таких харчових продуктів суб'єктом торгової діяльності;

2) за харчові продукти, мінімальний строк (термін) придатності яких встановлений від одинадцяти до шістдесяти днів включно, - не пізніше, ніж тридцять календарних днів з дня фактичного отримання таких харчових продуктів суб'єктом торгової діяльності;

3) за харчові продукти, мінімальний строк (термін) придатності яких встановлений понад шістдесят днів, - не пізніше ніж шістдесят календарних днів з дня фактичного отримання таких харчових продуктів суб'єктом торгової діяльності;

4) за корми для домашніх тварин, - не пізніше ніж тридцять календарних днів з дня фактичного отримання таких кормів для домашніх тварин суб'єктом торгової діяльності

У разі затримки постачальником харчових продуктів, кормів для домашніх тварин надання суб'єкту торгової діяльності документів, передбачених законодавством та договором купівлі-продажу (поставки) харчових продуктів, строки оплати за поставлені харчові продукти, встановлені цією статтею, збільшуються на строк такої затримки.

За порушення строків розрахунків, встановлених цією статтею, на користь постачальника харчових продуктів, кормів для домашніх тварин стягується пена у розмірі 0,5 відсотка заборгованості за кожен день прострочення, а у разі прострочення понад тридцять календарних днів додатково стягується штраф у розмірі двадцяти відсотків заборгованості.

У разі затримки розрахунків за поставлені харчові продукти, кормів для домашніх тварин постачальник харчових продуктів, кормів для домашніх тварин має право зупинити поставку до повного розрахунку з ним. При цьому до нього не застосовуються

штрафні санкції за порушення термінів (строків) поставки харчових продуктів, кормів для домашніх тварин.

У разі затримки розрахунків за поставлені харчові продукти, кормів для домашніх тварин більш ніж на тридцять календарних днів постачальник має право на досрочове розірвання договору поставки в односторонньому порядку без застосування будь-яких штрафних санкцій з боку суб'єкта торгової діяльності.

У разі затримки поставки харчових продуктів, кормів для домашніх тварин чи поставки їх не в повному обсязі з вини постачальника суб'єкт торгової діяльності має право на час такої затримки зупинити оплату партії харчових продуктів, , кормів для домашніх тварин, щодо якої відбулась затримка поставки чи поставка не в повному обсязі. При цьому до такого суб'єкта не застосовуються штрафні санкції за порушення умов оплати партії харчових продуктів, кормів для домашніх тварин, яка була поставлена із затримкою або в неповному обсязі.

У разі затримки поставки харчових продуктів, кормів для домашніх тварин більш ніж на тридцять календарних днів, а для харчових продуктів, строк (термін) придатності яких становить менше шістдесяти днів, - на третину строку (терміну) придатності, суб'єкт торгової діяльності має право на досрочове розірвання договору поставки.

Суб'єкт торгової діяльності, що володіє торговою мережею, несе субсидіарну відповідальність за зобов'язаннями суб'єктів торгової діяльності, що пов'язані із ним відносинами контролю у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Для цілей цього Закону торговою мережею є сукупність двох і більше торгових потужностей (будівля, споруда або їх частина, оснащена торгово-технологічним обладнанням та призначена для торгівлі харчовими продуктами), які використовуються суб'єктом торгової діяльності або декількома суб'єктами торгової діяльності, що входять в одну групу суб'єктів господарювання відповідно до антимонопольного законодавства, під єдиним комерційним найменуванням або іншим засобом індивідуалізації, в тому числі на умовах договору комерційної концесії (франчайзингу).

Стаття 19-3. Торговельне співробітництво

Рекламні, маркетингові, логістичні послуги, послуги з підготовки, обробки, пакування харчових продуктів, кормів для домашніх тварин, інші послуги, пов'язані із реалізацією харчових продуктів кінцевому споживачу, можуть надаватися суб'єктом торгової діяльності (або особами, що пов'язані із ним відносинами контролю у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції») виключно на підставі укладеного з постачальником харчових продуктів, кормів для домашніх тварин окремого договору про надання таких послуг (далі - договір про торговельне співробітництво).

Вартість послуг, наданих згідно договору про торговельне співробітництво за певний період часу, не може перевищувати десяти відсотків від загальної вартості харчових продуктів, кормів для домашніх тварин які були поставлені на підставі всіх укладених між такими суб'єктами господарювання (з урахуванням осіб, що пов'язані

відносинами контролю у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції») договорами купівлі-продажу (поставки) за цей же період часу.

У разі перевищення зазначених у цій статті обмежень відповідна різниця підлягає поверненню постачальнику харчових продуктів суб'єктом торговельної діяльності протягом 10 календарних днів з моменту виставлення відповідної вимоги.»;

6) назvu глави 5 після слів «НЕДОБРОСОВІСНУ КОНКУРЕНЦІЮ» доповнити словами «ТА НЕДОБРОСОВІСНУ ТОРГОВЕЛЬНУ ПРАКТИКУ»

7) статтю 20 після слів «недобросовісна конкуренція» доповнити словами «або недобросовісна торговельна практика»;

8) у статті 21:

назvu після слів «недобросовісну конкуренцію» доповнити словами та символом «та/або недобросовісну торговельну практику»;

частину першу після слів «недобросовісна конкуренція» доповнити словами та символом «та/або недобросовісна торговельна практика»;

9) статтю 24 після слів «недобросовісна конкуренція» доповнити словами та символом «та/або недобросовісна торговельна практика».

4. У Законі України "Про Антимонопольний комітет України" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 50, ст.472):

1) статтю 3 доповнити пунктом 7 такого змісту:

«7) здійснення заходів щодо запобігання поширенню та усуненню недобросовісних торговельних практик у сфері поставки та реалізації харчових продуктів та кормів для домашніх тварин»;

2) статтю 5 після слів «Про захист від недобросовісної конкуренції» доповнити словами «та недобросовісної торговельної практики»;

3) частину першу статті 23 після слів «про захист від недобросовісної конкуренції» доповнити словами «про захист від недобросовісних торговельних практик у сфері поставки та реалізації харчових продуктів, кормів для домашніх тварин»;

4) частину першу статті 23-1 після слів «про недобросовісну конкуренцію» доповнити словами «та про недобросовісну торговельну практику у сфері поставки та реалізації харчових продуктів, кормів для домашніх тварин».

5. Частину першу статті 3, частину четверту статті 48, частину третю статті 58 та частину четверту статті 60 Закону України “Про захист економічної конкуренції” (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 12, ст.64) після слів «Про захист від недобросовісної конкуренції» доповнити словами «та недобросовісної торговельної практики».

6. Статтю 2 Закону України «Про правову охорону географічних зазначень» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 32, ст.267) після слів «Про захист від недобросовісної конкуренції» додати словами «та недобросовісної торгової практики».

7. Статтю 2 Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 45, ст.434) після слів «Про захист від недобросовісної конкуренції» додати словами «та недобросовісної торгової практики».

ІІ. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня наступного за днем його опублікування.
2. Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом:

прийняти нормативно-правові акти, необхідні для реалізації цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

3. Антимонопольному комітету України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

4. Умови договорів, які були укладені до набрання чинності цим Законом, повинні бути приведені у відповідність до вимог цього Закону протягом ста вісімдесяти днів з дня набрання чинності цим Законом.

Голова Верховної Ради
України

